

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

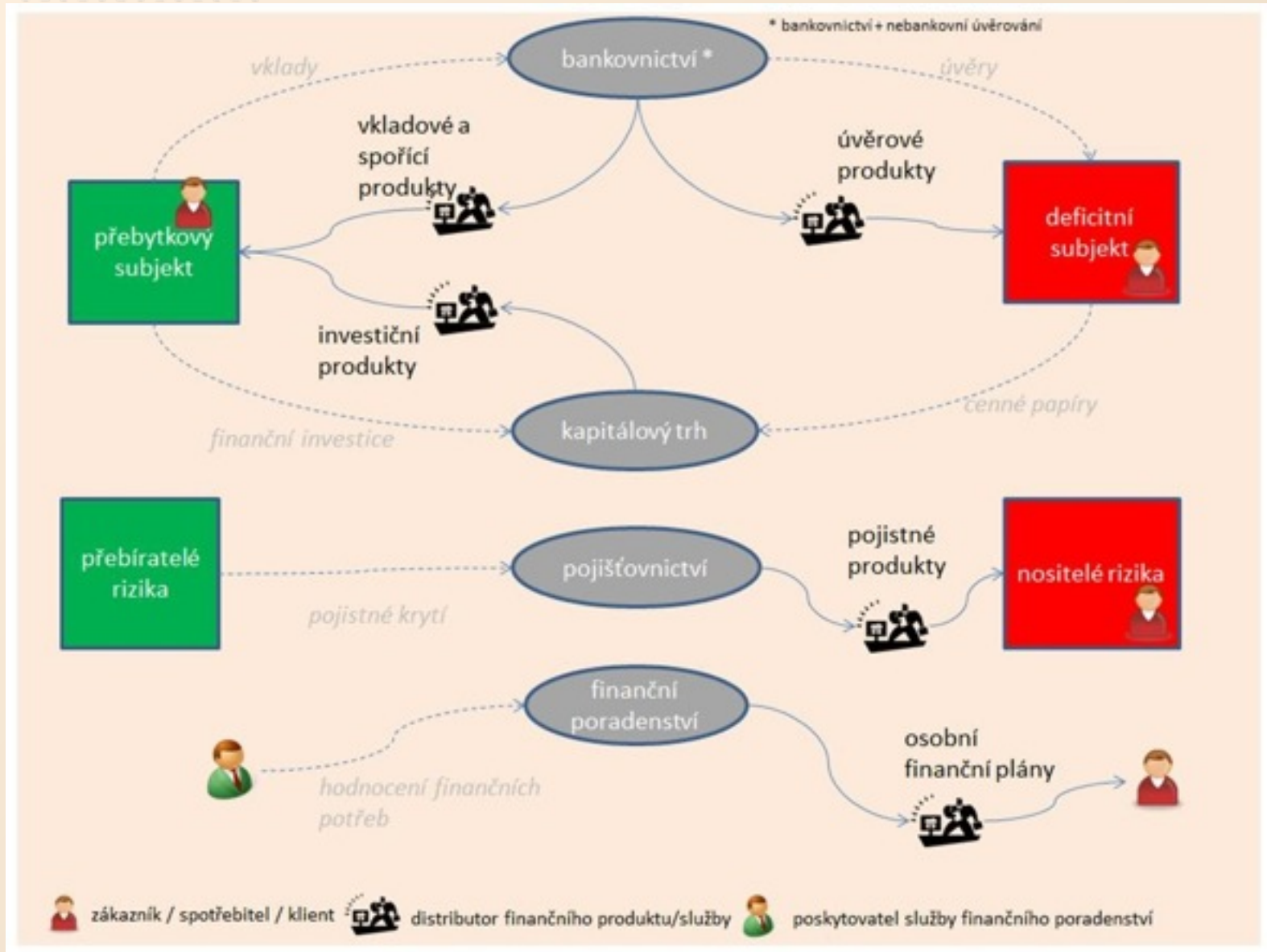
4) Ostatní finanční zprostředkovatelé a subjekty působící na finančním trhu

Ostatní finanční zprostředkovatelé a subjekty působící na finančním trhu

- Subjekty kolektivního investování
- Obchodníci s cennými papíry
- Pojišťovny
- Penzijní fondy

Co je to finanční trh?

- = řešení finančních potřeb
 - přebytek peněz - chci získat výnos
 - nedostatek peněz - chci získat peníze
 - krytí rizika souvisejícího s životem
 - zajištění likvidity
- -> finanční služby na finančním trhu
- funkce finančního trhu plní zejména subjekty=zprostředkovatelé na finančním trhu

Sektory finančního trhu

- sektor bankovníctví - banky jsou subjekty, které přijímají vklady a poskytují úvěry
- sektor kapitálový = kapitálový trh - umožňuje směnu kapitálu prostřednictvím cenných papírů a finančních derivátů
- sektor pojišťovnictví = řešení problémů s rizikem života

Bankovní sektor

- banky přijímají vklady a poskytují úvěry
- viz minulá přednáška
- banky ale nejsou jediné subjekty, které mohou poskytovat úvěry

Kapitálový trh

- emise cenných papírů - alternativa k úvěru
- obchodování s cennými papíry a dalšími instrumenty
- finanční deriváty
- alternativa i ke spořicími vkladům v bankách - v takovém případě je ale nutno se smířit s rizikem

Pojišťovnictví

- řeší riziko
- přenesení rizika na pojišťovnu - rozložení rizika mezi více subjektů
- finanční kompenzace ztrát
- finanční náhrada ztrát od pojišťovny není to samé jako krytí rizika vlastními naspořenými prostředky

Subjekty na finančním trhu I

- finanční instituce: poskytují finanční služby
- vytváří tyto služby a instrumenty
- banky, družstevní záložny, nebankovní poskytovatelé úvěrů
- investiční společnosti a investiční fondy
- obchodníci s cennými papíry
- penzijní společnosti, pojišťovny
- poskytovatelé platebních služeb, instituce elektronických peněz, směnární

Subjekty na finančním trhu II

- finanční zprostředkovatelé = zprostředkovatelé finančních služeb
- podnikatelské osoby, které za účelem zisku přeprodávají dříve vytvořený finanční nástroj koncovému spotřebiteli
- investiční zprostředkovatelé, pojišťovací zprostředkovatelé
- agenti, makléři
- zprostředkovatelé odměňovaní provizemi ze sjednaných obchodů, zprostředkovatelé placení přímo zákazníkem

Dohled na finančním trhem

- ČNB
- rozhodování, zdali danému subjektu bude vydáno samotné povolení danou činnost vykonávat
- průběžná kontrola plnění zákonných povinností
- dohled samozřejmě nad bankovním sektorem (zákon č. 21/1992 Sb. o bankách) i nad dalšími subjekty
- ČOI

Poskytování úvěrů a přijímání vkladů

- stavební spořitelny
- družstevní záložny
- zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech
- banky + stavební spořitelny + družstevní záložny = úvěrové instituce
- mohou přijímat vklady i poskytovat úvěry

Nebankovní poskytovatelé úvěrů

- úvěrové společnosti
- drobní poskytovatelé spotřebních úvěrů
- leasingové společnosti

Subjekty kolektivního investování

- <https://www.youtube.com/watch?v=jf29u-HGFxg>
- Kolektivní investování – podnikání, jehož předmětem je shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti upisováním
 - akcií investičního fondu nebo
 - podílových listů podílového fondu
- investiční společnosti a investiční fondy
- zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech

Historie kolektivního investování

- od poloviny 19. století
- rozvoj především na počátku 20. století v USA
- přerušeno velkou hospodářskou krizí
- v Evropě se kolektivní investování rozvíjí až po druhé světové válce
- Francie - Německo - Rakousko
- vývoj zastaven během strukturálních krizí
- poté opět rozvoj a roste obliba

Historie kolektivního investování ČR

- komunismus přinesl kolektivní ekonomiku a investování bylo narušeno
- rozvoj až v 90. letech
- kupónová privatizace
- nedostatečná regulace trhu, vznikají stovky subjektů - ztráta důvěry na trhu

Subjekty kolektivního investování

- Každý fond kolektivního investování musí mít svého deponitáře.
- Ten eviduje majetek, kontroluje nakládání s majetkem a soulad se zákonem. Deponitářem může být například banka.
- Kontrola ze strany ČNB, vydává povolení, řeší problémy.
- Hlavní funkce deponitáře:
 - Zajištění úschovy majetku fondu
 - Evidence pohybu veškerých peněžních prostředků fondu
 - Kontrolu, zda akcie a podílové listy jsou vydávány v souladu se statutem a zákonem

Výhody kolektivního investování

- Jednodušší investování
- Diverzifikace rizika
- Snížení transakčních nákladů
- Profesionální správa svěřeného majetku
- odborné řízení fondů
- nakupování aktiv ve větším objemu
- lepší přístup na trh
- nižší poplatky při nákupu většího množství
- rozložení investičního rizika

Nevýhody kolektivního investování

- Konflikt zájmu mezi investory a správci portfolia
- Omezení investiční volnosti
- Výše poplatků
- Podprůměrná výkonnost fondu

Subjekty kolektivního investování

■ Investiční společnost

- Zakládá podílové fondy a obhospodařuje majetek svěřený do těchto fondů, nesmí vydávat dluhopisy, poradenství, správa cenných papírů

■ Investiční fond

- Upisuje akcie - investoři jsou akcionáři

■ Podílový fond

- Vydává podílové listy, nemá právní subjektivitu, je zakládán investiční společností, podílový list není spojen se správou
- Otevřený podílový fond – nemá omezen počet podílníků, povinnost zpětného odkupu listů
- Uzavřený podílový fond – při vzniku přesně definovaný počet podílových listů, které může emitovat, uzavřen vždy na dobu určitou, poté zrušen, nebo se mění na otevřený, obchodování na sekundárním trhu s podíly
- <https://www.youtube.com/watch?v=u0fyAoGCV-k>

standardní vs. speciální fond

- standardní fond splňuje požadavky práva EU dle směrnice EU č. 2009/65/ES (UCITS IV)
- = pouze otevřený podílový fond
- shromažďuje investiční prostředky od veřejnosti, diverzifikuje, může investovat pouze do předem specifikovaných nástrojů
- speciální fond nesplňuje požadavky práva EU dle dané směrnice, alternativní investiční fondy
- = investiční fond, otevřený nebo uzavřený podílový fond
- shromažďuje prostředky veřejnosti a dalších kvalifikovaných investorů
- speciální fond cenných papírů, nemovitostí, fond fondů

Speciální fondy

- speciální fond cenných papírů - přesně definováno, kam může investovat a jak velký podíl daných instrumentů může být ve fondu: státní dluhopisy, bankovní dluhopisy, investiční cenné papíry, nástroje peněžního trhu
- speciální fond nemovitostí - investuje nejen do nemovitostí, ale i dalších instrumentů (pro zajištění likvidity), tento likvidní majetek musí být v hodnotě 20 - 49 % hodnoty majetku fondu
- speciální fond fondů - investuje do cenných papírů vydaných jiným fondem kolektivního investování
- speciální fond kvalifikovaných investorů

Členění fondů

- Členění fondů:
 - Fondy peněžního trhu: krátkodobé investice do 1 roku
 - Akciové fondy: minimálně 66 % majetek v akciích
 - Dluhopisové fondy: dluhopisy, další aktiva max 10 %
 - Smíšené fondy: různé investice bez limitů
 - Fondy fondů: minimálně 66 % investic v podílových listech jiných fondů
 - Speciální fond nemovitostí: min 51 % v nemovitostech

Geografické členění

- ČR
 - Eurozóna
 - Evropa
 - Severní Amerika
 - Asie a Pacifik
 - emerging markets
-
- regionální příslušnost dle sídla emitenta akcií/
dluhopisů - max 10% podíl z jiných oblastí

Členění fondů

- Členění fondů podle zajištění budoucího výnosu
 - Zajištěné fondy
 - Nezajištěné fondy

Jak vybrat podílový fond

- <https://www.youtube.com/watch?v=CDd4fMP0RMw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=eRpYBM3sdIU>
- <https://www.youtube.com/watch?v=m-URwCk-biY>
- https://www.youtube.com/watch?v=qv7HWU7Q-_c

Obchodník s cennými papíry

- Právnícká osoba, která musí získat povolení pro tuto činnost od ČNB.
- Pouze akciová společnost, pouze akcie na jméno.
- Kapitálová přiměřenost, liší se dle investičních služeb: nebanka a neomezené investiční služby = min 730 tis €.
- Obchodních vs obchodní zprostředkovatel
- Může vystupovat jako:
 - **Dealer** – obchoduje svým jménem na vlastní účet a riziko, zisk = spread
 - **Broker** – může jednat svým jménem, ale vždy na cizí účet a cizí riziko, zisk = provize
- **Makléř** – zaměstnanec obchodníka s cennými papíry, má povolení k makléřské činnosti

Obchodník s cennými papíry

- zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
- poskytuje investiční služby v rozsahu svého povolení od ČNB, hlavní a doplňkové
- přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů (tj. převážně cenných papírů) na účet zákazníka, či na vlastní účet,
- obhospodařování majetku zákazníka (tzv. asset management),
- investiční poradenství týkající se investičních nástrojů atd.

Podnikání na kapitálovém trhu

- hlavní investiční služby
 - přijímání a předávání pokynů k investičním nástrojům
 - provádění pokynů na účet jiné osoby
 - obchodování na účet jiné osoby
 - upisování nebo umístování emisí investičních nástrojů
- doplňkové investiční služby
 - správa a úschova investičních nástrojů
 - poskytování půjček a úvěrů za účelem obchodu s investičními nástroji
 - poradenství
 - služby související s upisováním emisí investičních nástrojů

Obstaratelská smlouva

- uzavírá investor s obchodníkem s cennými papíry
- komisionářská smlouva: pro nákup a prodej za komisi
- mandátní smlouva: nákup a prodej, složení zálohy
- smlouva o zprostředkování koupě nebo prodeje cenných papírů: bude vyvíjet činnost směřující ke koupi nebo prodeji

Proč investovat do akcií

- https://www.youtube.com/watch?v=o6joET_vZn8
- <https://www.youtube.com/watch?v=4Y8bI9lGQEs>
- <https://www.youtube.com/watch?v=J0GbzWIDTvw>

Pojišťovny

- **Pojišťovna** – instituce, která je oprávněna provádět pojišťovací činnost.
- **Pojišťovací činnost** – uzavírání pojistných smluv, poskytování pojistných plnění, správa pojištění, poskytování asistenčních služeb, zpracování osobních údajů.
- nevýrobní odvětví

Pojišťovna

- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
- přebírá pojistná rizika od klientů
- vytváří produkty pojistného krytí
- životní vs. neživotní
- specializované vs. univerzální
- pojišťovací zprostředkovatelé: agent vs. makléř
- zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

Hlavní úkoly pojišťovny

- Preventivní úkol: předcházení, snížení rizika vzniku a rozsahu škod
- Investiční úkol: zhodnocení dočasně volných peněžních prostředků, finanční podnikání pojišťoven
- Technický úkol: náhrada škody, tedy pojistné plnění

Pojistně technické rezervy

- Pojistně technické rezervy – rezervy ke krytí budoucích závazků z daného pojištění.
- Slouží ke krytí škod.
- Struktura je vymezena zákonem 363/1999 o pojišťovnictví.

Principy pojištění

- Princip solidárnosti - pojistníci přispívají pojistným do rezerv
- Princip podmíněné návratnosti - plnění dostane pouze ten, komu se stane pojistná událost
- Princip ne ekvivalence - výše vyplacené pojistné náhrady nezávisí na výši zaplaceného pojistného

Pojišťovny - funkce v ekonomickém systému

- ovlivňování tržní ekonomiky
- vytváření nových pracovních příležitostí
- stabilizace ekonomické úrovně podnikatelské sféry, státu i občanů

Pojišťovací zprostředkovatel

- profesionální zástupce pojišťovny, který sjednává pojištění pro jednoho nebo více klientů
- závislý zprostředkovatel: 1 pojišťovna
- pojišťovací agent: zástupce pojišťovny
- nezávislý zprostředkovatel: více pojišťoven

Slovníček pojišťovny

- předepsané pojistné = cena za pojistnou ochranu
- pojistné plnění = kolik bude vyplaceno po pojistné události
- škodovost = poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného pojistného
- pojištěnost = poměr předepsaného pojistného k HDP ve běžných cenách (ukazatel rozvoje pojistného trhu)
- koncentrace pojistného trhu = podíl největších komerčních pojišťoven na předepsaném pojistném (top5 nebo top10)
- počet komerčních pojišťoven

Penzijní fondy

- Specializované finanční instituce, které mohou poskytovat penzijní připojištění.
- Finanční zabezpečení na stáří
- <https://www.youtube.com/watch?v=KFcQcvfNTPM>
- <https://www.youtube.com/watch?v=4MxJkf7bhOQ>

Systemy důchodového zabezpečení

- průběžný = pay as you go
- mezigenerační solidarita
- mění se neustále zastoupení produktivní generace k vypláceným penzím
- soukromý fondový systém penzí
- penzijní připojištění

Penzijní připojištění

- Penzijní připojištění – shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a od státu, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.
- Penzijní fond je právnická osoba, v ČR akciová společnost, která je regulována ČNB a její činností je nabízení penzijního připojištění.

Výhody penzijního připojištění

- Státní příspěvek
- Příspěvek od zaměstnavatele
- Zhodnocení vložených finančních prostředků (nemůže být záporné)
- Daňové úlevy

- přispívá k tvorbě dlouhodobých rezerv
- podporuje rozvoj a zvýšení likvidity trhu cenných papírů
- zajišťuje účastníkům příjem ve stáří

Druhy penzijních plánů

- penzijní plán s definovaným příspěvkem
- penzijní plán s definovanou dávkou
- hybridní penzijní plán

Druhy plnění

- jednorázové vyrovnání
- penze
- odbytné

- platební instituce - provádění hotovostních a bezhotovostních platebních operací
- poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu - telekomunikační společnosti
- zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku
- instituce elektronických peněz
- vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu
- např. společnosti umožňující platby přes mobilní telefon, placení na internetu, dopravní podniky

Směnárný

- zákon č. 277/2013 Sb., zákon o směnárenské činnosti
- poskytování služeb třetím osobám, jejichž předmětem je nákup nebo prodej bankovek, mincí nebo šeků v cizí nebo české měně za bankovky, mince nebo šeky v jiné měně

Finanční poradci

- osoby zabývající se tzv. plánováním osobních financí (finančním plánováním)
- podnikají v režimu běžného živnostenského oprávnění
- práce za poplatek nebo za provizi

Další orgány na finančním trhu

- nezprostředkovatelské, regulační
- Ministerstvo financí
- spotřebitelská sdružení
- profesní asociace poskytovatelů a zprostředkovatelů finančních služeb
- finanční arbitr

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Děkuji za pozornost